

EASY WAYS TO TRANSFER KNOWLEDGE MANUAL

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

Easy ways to transfer knowledge

Parteneriate strategice Erasmus + pentru educația adulților

Proiect nr. - 2018-1-LV01-KA204-046986

Mulțumiri către echipa proiectului Easy ways to transfer knowledge.

Organizații partenere care au contribuit la elaborarea Manualului de Bune Practici privind Transferul Cunoștințelor:

Ecological Future Education (Letonia), Balkanska Agenciya za Ustoychivo Razvitie (Bulgaria), Śląska Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości (Polonia), Asociația Inițiativa Cetățenilor Seniori (România), İstanbul Avrupa Araştırmaları Derneği (Turcia).

Contacte: ProjectEasyKnowledge@gmail.com

Editat și conceput de Ecological Future Education.

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru elaborarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

CONȚINUT

INTRODUCERE	4
PROIECT EASY WAYS TO TRANSFER KNOWLEDGE	5
POLITICA UE CU PRIVIRE LA ADULȚII SLAB CALIFICAȚI	6
COMPARAREA POLITICILOR DE EDUCAȚIE ÎN ȚĂRILE PARTENERE	7
CARACTERISTICILE GRUPULUI ȚINTĂ – ADULȚI CARE SĂ ÎNVEȚE	9
CUM SĂ ALEGEȚI METODELE DE FORMARE?	11
25 SFATURI DE BUNA PRACTICA	12
PLANUL LECȚIEI	18
CONCLUZII ȘI SFATURI PENTRU EDUCATORI	18
ECHIPA DE PROIECT, INFORMAȚII DE CONTACT	20

INTRODUCERE

În zilele noastre, implicarea în educație a adulților cu un nivel scăzut de calificare este importantă deoarece prin îmbunătățirea abilităților lor oamenii pot obține locuri de muncă, își pot păstra locul de muncă sau chiar își pot îmbunătăți însușirile și abilitățile. Din păcate, „adulții cu abilități reduse au mai puțin de jumătate din șanse să participe la învățarea adulților ca și cei cu abilități superioare, conform datelor PIAAC [Programul pentru Evaluarea Internațională a Competențelor Adulților], doar 20% dintre adulții cu abilități scăzute participă la o formă de educație legată de locul de muncă. Participarea adulților cu abilități medii și înalte este mult mai mare (37%, respectiv 58%). Unul dintre motivele cheie ale acestui decalaj de participare este acela că adulților cu un nivel scăzut de calificare le este mai dificil să își recunoască nevoile de învățare și, prin urmare, sunt mai puțin susceptibili să caute oportunități de formare”.¹

Mai mult decât atât, adesea adulții cu abilități reduse nu sunt în măsură să urmeze cursurile de formare obișnuite pentru ca le este greu să înțeleagă limbajul, sau cel puțin fac eforturi prea mari să înțeleagă ce li se spune. În ultimii ani, termenul „limbaj simplu” a apărut și se aplică nu numai textelor legale sau tehnice, ci din ce în ce mai mult în diverse contexte - pe diverse site-uri web ale companiilor, guvernelor, organizațiilor internaționale, în publicații, broșuri și alte materiale. De asemenea, Organizația Mondială a Sănătății subliniază importanța limbajului simplu.²

Deși mișcarea limbajului simplu a devenit larg răspândită în diverse sectoare, sectorul de formare pentru adulți slab calificați nu dispune de studii și informații despre limbajul simplu în domeniu. Prin urmare, este de o importanță deosebită schimbul de experiență și cunoștințe despre modalitățile ușoare de transfer de informații și cunoștințe către persoane cu un nivel scăzut de calificare. Dacă programele de instruire în limbaj simplu și ușor de înțeles pentru adulții cu un nivel scăzut ar fi mai răspândite, rata abandonului școlar ar fi scăzută, stima de sine a cursanților ar fi ridicată și posibilitatea de a găsi un loc de muncă ar crește.

Limbajul ușor în sectorul formării este un concept destul de nou, dar, cu toate acestea, este un pas important care ar trebui făcut pentru a îmbunătăți viața persoanelor cu abilități reduse. De asemenea, nu ar beneficia numai adulții cu abilități scăzute, ci și societatea, țările și economiile lor. Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDFP) subliniază că „adulții cu un nivel scăzut de calificare ar trebui recunoscuți ca un segment din ce în ce mai vulnerabil al populației în majoritatea statelor membre. Practica arată că a fi slab calificat se asociază cu consecințe negative asupra indivizilor, companiilor și societății în ansamblu. Dezvoltarea adulților cu un nivel scăzut de calificare prin promovarea competenței și / sau recalificării acestora se asociază în mod clar cu stimulente sociale și economice mari”.³

În concluzie, este extrem de important să ne gândim la modalități ușoare de a transfera cunoștințe acelor persoane care au cea mai mare nevoie de ele. Pregătirea adulților există pentru a da cunoștințe adulților, iar complexitatea limbajului nu ar trebui să fie un obstacol pentru obținerea unei instruiți adecvate.

Proiectul a fost creat din cauza problemei imense în educația adulților - limbajul cursurilor de pregătire și, de asemenea, prezentarea lor sunt adesea prea dificile pentru adulții cu un nivel scăzut de calificare. De multe ori, cursurile sunt prezentate fără a respecta principiile andragogiei, ceea ce conduce la cursuri de formare nepotrivite pentru nevoile cursanților adulți.

Scopul proiectului este de a face schimb de cele mai bune practici în acest domeniu între țările partenere și de a găsi recomandări privind modalități ușoare de a transfera cunoștințe care ar putea fi utilizate atunci când educatorii lucrează cu adulți slab calificați, șomeri de lungă durată precum și cu refugiați sau persoane cu dificultăți de percepție a limbii.

Obiectivul proiectului este de a spori cunoștințele educatorilor în ceea ce privește munca cu adulții cu un nivel scăzut de competență, oferindu-le manualul - Modalități Ușoare de a Transfera Cunoștințe - care include împărtășirea bunelor practici de educație creativă, descrierea politicii UE în educația adulților, compararea educației în sistemele țărilor partenere, 25 de sfaturi pentru o pregătire de succes și alte sfaturi care ar putea fi utile educatorilor.

Dezvoltarea unei abordări ușoare de formare se bazează pe principiile limbajului ușor - informații scurte, ușor de înțeles, fără verbiaj și cuvinte străine. Informațiile sunt transferate folosind materiale auxiliare, pictograme, imagini, activități practice și exemple din viața de zi cu zi. Limbajul simplu este clar, concis, organizat și potrivit pentru publicul destinat – iar scopul acestuia este de a ajuta educatorul să transfere cunoștințe după același model.

Proiectul este realizat la nivel transnațional prin schimbul și compararea informațiilor despre abordări și reglementări educaționale diferite privind cerințele educaționale din fiecare țară parteneră, deoarece schimbarea în domeniul educației nu poate fi realizată fără a lucra împreună la nivel european.

Rezultatul proiectului este acest manual care poate fi folosit de educatori, instituții de învățământ, ONG-uri, funcționari publici, mass-media, alte părți interesate, după caz. Acest manual este o resursă utilă pentru toți cei care sunt implicați în educația adulților, în special pentru formarea adulților slab calificați.

POLITICA UE CU PRIVIRE LA ADULȚII SLAB CALIFICAȚI

Tema educației și formării adulților cu un nivel scăzut de cunoștințe are o importanță deosebită la nivelul UE. Au fost realizate mai multe studii în UE cu privire la educația adulților, în special formarea și implicarea adulților cu un nivel scăzut de calificare, precum și inițiativele Comisiei Europene. În plus, creșterea competențelor adulților este legată de atingerea obiectivelor strategice ale Europei 2020.

În 2011, Consiliul a emis o rezoluție privind o nouă agendă europeană pentru învățarea adulților.⁴ Aceasta subliniază necesitatea implicării adulților în educație pentru a-și îmbunătăți abilitățile. De asemenea, stabilește priorități specifice care trebuie atinse până în 2020.

În 2016, Comisia Europeană a emis o recomandare privind Căile de Perfecționare: Noi oportunități pentru adulți.⁵ Această recomandare își propune să ajute adulții cu un nivel scăzut de competență să „dobândească un nivel minim al competențelor de citire, aritmetica și TIC; și / sau să dobândească un set mai larg de abilități, cunoștințe și competențe relevante pentru piața muncii și participarea activă în societate”.⁶ În 2019, a fost publicat un raport privind punerea în aplicare a acestei recomandări.⁷ Grupul de lucru a concluzionat că au fost făcute schimbări pozitive în mai multe țări. S-a remarcat că majoritatea măsurilor luate se concentrează pe adulți șomeri slab calificați dar și ca statele au început să sprijine și adulții slab calificați angajați deoarece aceștia reprezintă o mare parte din grupul țintă. Ei concluzionează că sunt necesare mai multe măsuri pentru a realiza schimbări semnificative și pentru a ajuta mai mulți indivizi.

În 2017, Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale a publicat broșura *Investiția în abilități merită - costul economic și social al adulților slab calificați din UE*. Aceasta oferă „dovezi cuprinzătoare și solide privind adulții slab calificați din UE, volumul și caracteristicile acestora, precum și costurile economice și sociale ale acestora”.⁸ Concluziile raportului subliniază că tendințele viitoare arată un număr scăzut de adulți cu un nivel scăzut de competențe, chiar dacă situația în acest moment este destul de gravă, deoarece multe persoane cu un nivel scăzut de calificare sunt în mod deosebit defavorizate și vulnerabile pe piața muncii. Raportul sugerează crearea unei tipologii mai cuprinzătoare de persoane cu abilități reduse deoarece acest grup țintă este destul de divers. În plus, este subliniată necesitatea punerii în aplicare a unor acțiunilor și programelor politice mai eficiente.

În plus, Comisia Europeană a înființat un grup de lucru ET 2020 privind educația adulților, care se concentrează pe opțiunile politice de dezvoltare a sistemelor moderne de educație a adulților.⁹

În concluzie, au existat mai multe inițiative și măsuri în ceea ce privește educația adulților și s-au realizat multe îmbunătățiri. Cu toate acestea, situația din educația adulților este destul de dificilă, în special în ceea ce privește adulții cu un nivel scăzut de calificare, care nu au abilități de bază necesare pe piața muncii de astăzi, și încă mai sunt multe de făcut pentru ca educația să fie mai accesibilă pentru ei. Una dintre căile către o educație mai accesibilă ar putea fi cursurile de pregătire scrise și prezentate într-o limbă adecvată nivelului adulților slab calificați.

COMPARAREA POLITICILOR DE EDUCAȚIE ÎN ȚĂRILE PARTENERE

Educația este o problemă importantă în Uniunea Europeană și există un obiectiv uniform în UE în ceea ce privește educația, respectiv, educația adulților. Pentru a implementa acest obiectiv, fiecare țară are propriul set de documente, regulamente, strategii și documente de planificare în domeniul educației adulților. Toate țările au legi și reglementări care guvernează domeniul educației, inclusiv educația adulților. În plus, strategiile pentru educația adulților și educația în general joacă un rol semnificativ; de exemplu, în Letonia și România există linii directoare naționale pentru dezvoltarea educației în perioada planificată 2014-2020. Deoarece unele dintre documentele de planificare expiră în 2020, noi strategii și politici sunt pregătite. Există câteva elemente cheie comune în toate politicile naționale - educația ar trebui să fie accesibilă tuturor, nevoile educaționale ar trebui evaluate în conformitate cu nevoile pieței muncii și ar trebui să existe cooperare între diferite organisme, organizații și autorități de stat din domeniul educației .

În ceea ce privește rolul autorităților locale, rolurile lor în țările partenere variază. De exemplu, în Polonia, autoritățile locale sunt responsabile de înființarea, conducerea și finanțarea școlilor publice pentru adulți, în timp ce în Letonia sunt responsabile de punerea în aplicare a politicii naționale, dar foarte des educația adulților este asigurată de companii private care respectă politicile naționale și reglementările autorităților locale . Atât în Turcia, cât și în România există agenții de angajare regionale (raionale și județene), precum și centre de instruire specifice.

Furnizorii de educație pentru adulți au multe resurse în Letonia, de exemplu, Recomandări pentru dezvoltarea și autorizarea programelor de educație non-formală pentru adulți, iar furnizorii sunt diverși - centre de formare, companii private, ONG-uri, precum și centre de competență finanțate de stat . Posibilitățile lor de a oferi instruire depind în mare măsură de locația lor, de finanțarea disponibilă și de cursurile oferite. Cu toate acestea, sectorul în sine este destul de divers. În Polonia, de exemplu, există multe grupuri țintă și, de asemenea, mulți furnizori de servicii, au diverse instituții publice și non-publice (atât în cadrul sistemului de învățământ formal, cât și în afara acestuia) și, prin urmare, nu formează un sector integrat. Situația este similară și în România, unde sectorul este divers, există instituții publice specifice; cu toate acestea, sectorul nu este integrat, deoarece depinde de existența parteneriatelor între părțile interesate. În timp ce în Turcia organizațiile care oferă instruire au mai multe orientări din documentele de politică națională. De asemenea, au o strategie Vision 2023 pentru educație. La rândul său, în Bulgaria, autoritatea locală a lansat mai multe programe de angajare.

Mai multe obstacole au fost identificate în țările partenere. În Bulgaria, principalul obstacol este îmbătrânirea competențelor, și anume, competențele existente, în multe cazuri, nu mai îndeplinesc cerințele generate de schimbările tehnologice. De asemenea, incluziunea precară în activitățile de instruire este de mare îngrijorare pentru Bulgaria. Principalul obstacol în Letonia este faptul că oferta de cursuri în zonele rurale este destul de limitată și de multe ori aceste cursuri se suprapun cu programul de lucru al adulților. În Polonia, oferta de formare în zonele rurale este destul de limitată și este dificil pentru persoanele din zonele rurale să acceseze aceste cursuri. Un alt obstacol îl constituie resursele insuficiente de orientare și sprijin pentru adulții cu un nivel scăzut de calificare. Principalele obstacole din România sunt resursele de orientare și sprijin insuficiente, lipsa

de informații și posibilități în zone mai izolate, consiliere și îndrumare profesională, participarea scăzută a membrilor comunității de romi, relațiile inadecvate între angajatori și furnizorii de instruire. În același timp în Turcia principalul obstacol este lipsa de profesionalizare a organizațiilor care oferă activități de învățare datorită diversității și eterogenității proceselor de învățare și a educatorilor.

Statisticile din educația adulților sunt destul de alarmante, deoarece nivelul de implicare a cursanților în educația adulților este insuficient. De exemplu, în Polonia, nivelul participării adulților la învățare a fost de 4% în 2017, față de media UE de 10,9%. În timp ce în Letonia, rata de participare a adulților la educație și formare a crescut din 2015, cu toate acestea, nivelul de implicare este destul de scăzut. Țările partenere împărtășesc viziunea că implicarea cursanților adulți în educație și formare ar trebui să fie prioritară și ar trebui atins un grup țintă mult mai mare prin implementarea diverselor măsuri atât la nivel național, cât și la nivel local. În plus, ar trebui luate în considerare cadrul european de calificare și cerințele acestuia.

În concluzie, deși sistemele educaționale din țările partenere au diferențele lor, se poate observa că problemele și obstacolele din domeniul educației adulților sunt destul de similare. Toate țările partenere se confruntă cu aceleași obstacole, de aceea schimbul de experiență este crucial pentru a face schimbări.

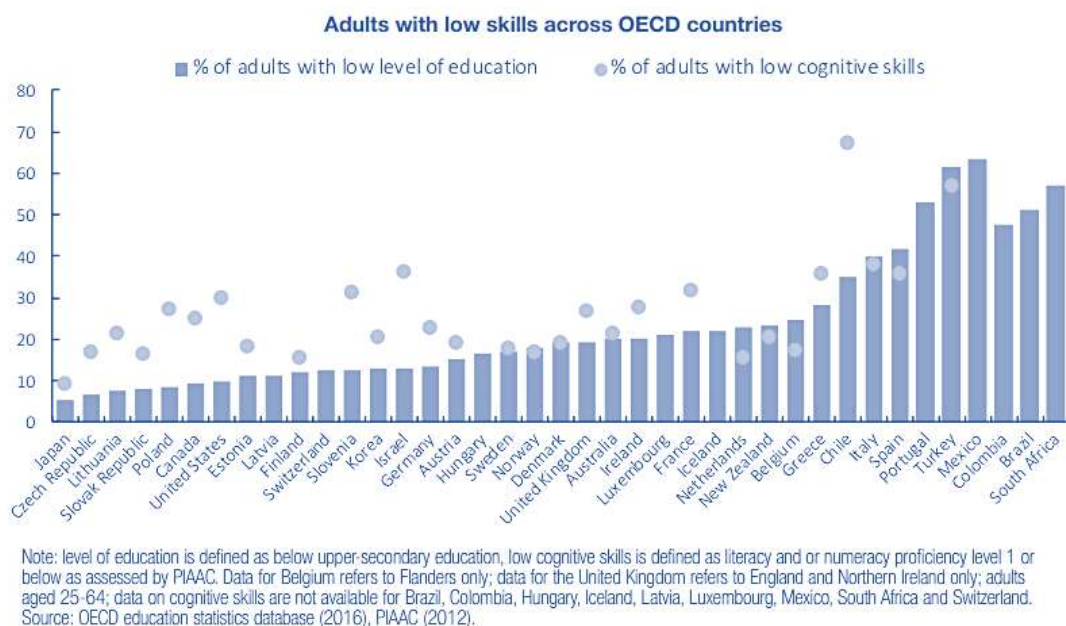

CARACTERISTICILE GRUPULUI ȚINTĂ – ADULȚI CARE SĂ ÎNVEȚE

OCDE definește adulții cu un nivel scăzut de calificare ca „adulți cu niveluri de pregătire școlară scăzută, și anume cei al căror cel mai înalt nivel de calificare este la nivelul secundar inferior (ISCED 0-2), ceea ce înseamnă că nu au terminat liceul sau echivalentul acestuia, sau adulți cu abilități cognitive scăzute, și anume cei care punctează la nivel de competență 1 sau mai jos pentru citire/aritmetica conform cercetării OCDE privind abilitățile adulților (PIAAC)”.¹⁰ Astfel de adulți pot executa numai sarcini de lectură foarte simple care implică subiecte care le sunt familiare, precum și sarcini matematice de bază, de exemplu, numărarea.

Folosind această definiție, vedem că mai mult de unul din cinci adulți din OCDE are abilități reduse. 22% dintre adulții din țările OCDE au niveluri de cunoaștere scăzute și chiar mai mulți adulți au abilități cognitive scăzute. În medie, 26,3% din adulți sunt în măsură să îndeplinească unele activități de citire și / sau matematice de nivel foarte scăzut în acele țări pentru care sunt disponibile date. Pregătirea lor pentru a face față cerințelor în schimbare ale pieței muncii este o mare provocare.¹⁰

OCDE a efectuat o cercetare asupra numărului de persoane care au abilități scăzute în țările OCDE, iar rezultatele cercetării sunt afișate în acest grafic.¹⁰

Termenul „slab calificat” este un termen destul de complex, deoarece adulții pot avea abilități scăzute dar asta nu înseamnă neapărat că sunt „slab calificați”. Poate fi cazul în care adulții au niveluri scăzute de pregătire sau un nivel scăzut al abilităților cognitive dar cu toate acestea pot avea alte abilități valoroase cum ar fi bune abilități de comunicare, capacitatea de a picta, cânta. De asemenea, nivelurile scăzute de pregătire școlară nu exclud experiența valoroasă obținută de-a lungul anilor într-un anumit loc de muncă.

Educația adulților și învățarea pe tot parcursul vieții sunt asociate cu dezvoltarea profesională a adulților dar în instituțiile de educație profesională, unde adulții își învață și își îmbunătățesc abilitățile, pedagogia școlară este încă dominantă, și anume, informațiile le sunt prezentate folosind aceleași metode utilizate de școlile unde învață copiii. Însă astfel de metode nu sunt adecvate pentru adulți și caracteristicile lor de învățare.

Educatorul trebuie să se poată adapta pentru a lucra cu adulți de diferite niveluri de pregătire deoarece grupul ar putea fi format din persoane care au studii anterioare sau dimpotrivă – nu au, pot exista persoane cu dizabilități, migranți, persoane angajate și, de asemenea, persoane în căutare de slujbe. În plus, rolul educatorului în motivarea și încurajarea cursanților adulți de a participa la curs este de o importanță deosebită. Dacă este necesar, educatorul ar putea fi în situația de a ajusta procesul de instruire pentru a reduce riscul de abandon.

Renunțarea poate fi influențată și de o experiență negativă anterioară în formare. Este esențial ca educatorul să poată detecta factorii de risc fără a crea vreun impact negativ asupra stimei de sine și a motivației cursantului. Principalii factori care influențează renunțarea sunt legați de motivație, familie și de mediul social. De asemenea, sistemul educațional poate influența motivația cursantului și interesul acestuia de a studia. Abordarea individuală și interesul real demonstrat de educator ajută la diminuarea riscului de abandon, în același timp încurajând participantul să termine pregătirea.

Instruirea în educația adulților este deseori organizată fără a asigura egalitatea și implicarea cursanților în procesul de formare. Implicarea adulților în procesul de învățare este esențială pentru creșterea atractivității educației profesionale și, de asemenea, pentru dezvoltarea unei educații durabile. În plus, utilizarea metodelor și abordărilor corecte pentru formarea adulților poate conduce la niveluri mai mici de abandon.

Este deosebit de important pentru educatori să treacă de la procesul de formare frontală la cooperarea și implicarea cursanților. Obiectivul pregătirii de succes a adulților ar trebui să fie acela de a se concentra pe rezultate, pe abilitățile importante pentru cursanți.

CUM SĂ ALEGEȚI METODELE DE FORMARE?

Competența profesională a unui educator este rezultatul auto-educației și auto - dezvoltării care constă în utilizarea cunoștințelor pedagogice, a aptitudinilor și a competențelor de formator. Învățarea eficientă este promovată prin asigurarea unui proces de pregătire de înaltă calitate, și anume, capacitatea de a înțelege nevoile cursantului și capacitatea de a alege metodele de formare relevante, capacitatea de a interpreta și adapta metodologia de formare și de a personaliza procesul de instruire, precum și capacitatea de a reacționa adecvat în situația relevantă. În plus, cooperarea dintre educator și cursant promovează un mediu de învățare pozitiv și stimulează capacitatea de adaptare a acestuia.

Andragogia este sinonimul expresiei “pedagogie pentru adulți”. Andragogia include metodele utilizate pentru instruirea cursanților adulți și, de asemenea, practicile care explică caracteristicile învățării adulților, în special concentrându-se pe diferențele dintre felul în care învață copiii și adulții.¹¹

Andragogia se bazează pe nevoile reale ale adulților, pe rezolvarea problemelor și pe implicarea cursanților în procesul de instruire. Rolul educatorului este de a sprijini transferul de informații. Atunci când lucrează cu adulții, educatorul trebuie să țină cont de caracteristicile modului în care învață adulții. Spre deosebire de copil, adultul decide singur că vrea să înceapă pregătirea. De asemenea, adultul leagă pregătirea de nevoia de auto-dezvoltare și este la același nivel cu educatorul, și anume sunt egali. Experiența adulților este inclusă în procesul de instruire, iar sarcinile abordate se bazează pe nevoile reale ale cursanților și țin cont de rezolvarea problemelor lor.

Deși adulții inițiază formarea cu un scop și de bună voie, lucrul cu adulții necesită mai multă răbdare, și este foarte important să se înțeleagă că procesul de învățare va consuma mai mult timp decât atunci când se lucrează cu copiii.

Trebuie subliniat faptul că atunci când lucrați cu adulți și copii nu trebuie aplicate aceleași metode. De asemenea, educatorii trebuie să fie specializați pentru a lucra cu adulții, deoarece educatorii profesioniști ar crește cu siguranță atractivitatea educației profesionale.

Un alt lucru important de reținut este că, atunci când instruiți un adult, teoria trebuie să fie întotdeauna legată de practică și, în plus, obiectivul formării să fie în concordanță cu interesele și nevoile sale. Pentru a putea face acest lucru și pentru a asigura o educație actualizată este necesară îmbunătățirea continuă a conținutului educației.

Pentru a facilita transferul de informații către adulții slab calificați, acest manual conține 25 de sfaturi de bune practici pregătite de partenerii proiectului. Aceste sfaturi constau din cele mai bune practici utilizate în fiecare țară parteneră, iar aplicarea lor ar putea fi utilă atunci când se oferă instruire adulților cu un nivel scăzut de calificare.

25 SFATURI DE BUNA PRACTICA

- 1 Creați o atmosfera relaxată înainte de a începe cursul.**

Este foarte important să ai cursanți relaxați și siguri de ei în ceea ce privește învățarea. Există multe posibilități în această etapă, de exemplu, să cunoașteți fiecare elev organizând o activitate de introducere simplă, prezentându-vă elevilor și facilitând comunicarea între acestia. Arătați-vă entuziasmat și motivat deoarece acest lucru vă ajută la crearea unui climat în care elevii au încredere în dvs. și sunt siguri că vor beneficia de procesul de învățare.
- 2 Începeți cu un „spărgător de gheață” - flexibilitate și adaptare.**

Când **intrați în încăperea**, începeți cu un „spărgător de gheață” pentru a afla mai multe despre elevii dvs. Nu numai că această tehnică vă ajută să vă adaptați la un anumit public, relaxează cursanții, dar va fi și un factor de contorizare a eficienței.
- 3 Analiza de nevoi înainte de implementarea cursului.**

Analiza aprofundată a nevoilor este esențială pentru succesul final și utilitatea învățării. Încercați să aflați de ce s-au înscris la curs, care este nivelul lor actual de cunoștințe și abilități la disciplina respectivă și care sunt așteptările lor. Efectuați o analiză pentru a afla decalajele dintre nivelurile de competență existente și cele cerute ale cursanților, apoi identificați lista abilităților sau cunoștințelor de care trebuie să le obțină cursanții. Adaptați și facilitați programa de curs în consecință.
- 4 Utilizarea de scurtmetraje gen „povești de succes fericite” pentru inspirația cursanților.**

Sunt utile în special în domeniul educației antreprenoriale pentru a stimula spiritul antreprenorial al cursanților, a-i motiva și a-i încuraja să pună în practică propriile idei. Înainte de vizionare, previzualizați filmul și stabiliți dacă veți folosi întregul film sau doar unele segmente pentru a ilustra obiectivele din programa dvs. Stimulați cunoștințele pre-existente ale cursanților (cereți-le să scrie ceea ce sunt siguri că știu despre subiect și ceea ce cred că știu). După vizionarea filmului, cereți cursanților să își revizuiască listele pe baza a ceea ce au aflat din film. Identificați întrebări și discutați despre informațiile noi.
- 5 Managementul stresului - mișcare pentru crearea dinamicii.**

A fi stresat înainte de o sesiune de învățare cu adulți slab calificați este firesc deoarece există mai multe bariere: de comunicare, de nivel de înțelegere, de motivație etc. Cel mai bun mod de a reduce sau de a încerca să elimini stresul este mișcarea. Mișcați-vă, mergeți în jurul camerei, priviți către locul în care doriți să vorbiți și îndreptați-vă spre acel loc. Toate aceste mișcări vă ajută să vizualizați evenimentul și să vă familiarizați cu grupul.

6 Patru insule - reflecție creativă, diversitate culturală, muncă în echipă.

Metoda este utilizată pentru a dezvolta o reflecție critică și creativă a integrării, a minorității, majorității, drepturilor omului, a diversității culturale.

Instrucțiuni. Participanții vor forma 4 echipe, fiecare echipă reprezentând o insulă creată de aceștia, urmând câteva instrucțiuni:

2 insule vor fi evacuate din cauza inundațiilor; locuitorii trebuie să găsească loc pe celelalte două insule; trebuie să negocieze între ei; va avea loc o discuție despre procesul de integrare, conflictele viitoare, baza acestora și soluția pașnică. În timpul dezbaterii, participanții pot da exemple din viața de zi cu zi pentru această situație, concentrându-se pe întrebări precum: de ce este atât de dificilă integrarea? trebuie să renunțăm la cultura noastră?

7 Ritmul de învățare - ai răbdare.

Lucrul cu adulți slab calificați necesită mai multă răbdare și este important să ne dăm seama că învățarea durează mai mult timp decât la elevii tineri. Când vă planificați munca, ar fi bine să aveți în vedere mai multe opțiuni cu privire la modul de prezentare a materialului de învățare, inclusiv o versiune prescurtată. Fiecare cursant are propriul ritm, iar educatorul este un facilitator al învățării cu sarcina de a asigura dezvoltarea optimă a cursanților prin personalizarea sprijinului individual. În acest caz, dacă este posibil, fiecare cursant va beneficia de o abordare dedicată în funcție de ritmul său.

8 Creșterea motivației cursanților prin adaptarea programelor de pregătire.

Motivația cursanților poate crește dacă au sentimentul că cunoștințele vor fi utile în viitor, în munca, etc. Adulții trebuie să poată integra cunoștințele noi cu ceea ce știu deja. Aceasta înseamnă o motivație puternică și o participare mai activă a cursanților. Întrucât numai cursanții ne pot spune cum noul se potrivește sau nu reușește să se potrivească cu vechiul, trebuie să-i întrebăm. Cereți cursantului feedback despre curriculumul dvs. și performanța din clasă.

9 Vizualizare - înlocuirea problemei cu iluzia percepției.

Se poate întâmpla ca adulții cu un nivel scăzut de cunoștințe să nu posede cunoștințe esențiale pentru ce vrea să facă; de exemplu, în timpul formării unui bucătar, educatorul observă că elevul nu este în măsură să pregătească ingredientele necesare pentru tort. Când citește rețeta, elevul nu poate percepe cantitatea de produs de care are nevoie. Educatorul rezolvă această problemă explicând că 100 g de zahăr este egal cu volumul unui pahar, în timp ce 200 g de făină este egal cu volumul unui alt pahar. Folosind această metodă, educatorul înlocuiește măsurători dificile și vizualizează cantitățile de ingrediente necesare. Această metodă poate fi aplicată și în alte situații.

10 Folosiți resurse electronice pentru a ajunge la cursanți.
Utilizați instrumente e-learning ca mediu de distribuție și canal de comunicare. Găsiți informații despre acest aspect și, de asemenea, exemple de bune practici care vă permit să alegeți cea mai potrivită și creativă soluție. În plus, este recomandabil să colectăm informații despre cunoștințele și abilitățile pe care elevii trebuie să le însușească. Resursele electronice pot fi de asemenea utilizate pentru a prezenta informațiile folosind diferite instrumente, de exemplu, aplicații mobile, site-uri web. În acest fel, educatorul poate primi și feedback de la cursanți.

11 Ilustrați cu cuvinte simple pentru a „conecta punctele” - folosiți limbajul potrivit publicului.
Este o idee bună să folosiți tabla sau foia de flipchart pentru a crea figuri și desene care ajută la clarificarea conținutului predat. Puteți pregăti un desen parțial (metaforic - „punctele”) înainte de eveniment și completați-l (metaforic „conectând punctele”) în cursul sesiunii, în timp ce introduceți detalii.

12 Metoda narativă biografică - intervievator, interviuat și observator.
Această metodă este utilă pentru a-i apropia pe elevi unul pe celălalt și pentru a aprofunda înțelegerea reciprocă. În timpul acestui exercițiu, fiecare membru al grupului practică cele trei roluri diferite dintr-un interviu biografic: intervievatorul - persoana care începe interviul și pune întrebările; interviuat - persoana care își spune povestea de viață; observator - persoana care le observă pe celelalte două și oferă feedback cu privire la ambele roluri. După activitate, toți membrii grupului contribuie cu gândurile și impresiile lor din toate cele trei roluri, pregătesc o schemă pe flipchart și își prezintă constatările în fața colegilor. Atelierul se încheie prin împărtășirea impresiilor, a lecțiilor învățate și a recomandărilor pentru îmbunătățirea ulterioară a exercițiului.

13 Cursuri scurte cu un singur concept pentru cursanții adulți cu nivel scăzut de calificare.
Educatorii ar trebui să țină seama de faptul că adulții cu un nivel scăzut tind să prefere cursurile cu o singură teorie sau concept, de scurtă durată și care se concentrează mult pe aplicarea conceptului /a teoriei la problemele relevante. Această tendință crește odată cu vârsta cursantului. Astfel, este necesar să ne concentrăm asupra utilizării practice a cunoștințelor care trebuie dobândite pe parcursul cursului.

14 Implicarea adulților slab calificați în dezvoltarea conținutului de formare.
Este recomandabil să se implice cursanți adulți cu un nivel scăzut de pregătire în procesul de elaborare a unui conținut de formare, deoarece participarea lor va fi benefică și va oferi perspective utile.

15 **Reveniți la elementul de bază - ce trebuie să știe elevii în loc de ceea ce trebuie să-i învățăm.**

Societatea se bazează pe cunoștințe comune și universale pe care trebuie să le știm toți : libertatea cuvântului, de exprimare. Este necesar să fiți amabili unul cu celălalt – faceți schimb de idei fără prejudecăți. Toți participanții trebuie să fie implicați deoarece aceasta este cheia pentru a îmbogăți sesiunea de învățare. Și toată lumea ar trebui să fie disponibilă și concentrată pe procesul de învățare, adică telefoanele mobile sunt oprite, toată lumea participă activ la activități, este posibil să utilizeze instrumente TIC (laptop, tablete) în scopuri de învățare.

16 **Abordarea tulburărilor de comportament.**

Învățarea informală este utilă pentru adulții slab calificați afectați de tulburările de comportament care îi pot împiedica să își continue viața și munca normală. Atunci când aveți de-a face cu adulți slab calificați cu tulburări de comportament, ar fi practic ca persoane recuperate din comportament deviant, abandon școlar, dependență de droguri, etc să se implice ca persoane de sprijin. Rolul lor ar trebui să fie de a întâmpina publicul, de a implica participanții în conversații prin care împărtășesc propria experiență și îi încurajează să caute sprijin de specialitate. Asigurați-vă că întâlnirea nu depășește o oră și include o prezentare a temei zilei (videoclipuri, ppt etc.), o pauză de 10 minute urmată de dezbateri și sfaturi practice pentru fiecare situație prezentată pentru discuții.

17 **Interacțiunea.**

Includerea cursanților în procesul de învățare este crucială pentru crearea unui mediu de învățare favorabil. Elevii trebuie să învețe să lucreze împreună, făcând diferite lucruri în timp ce comunică și împărtășesc experiențe personale. Pentru transferarea cunoștințelor către adulți slab calificați, este important să încurajăm creativitatea, munca în echipă, discuțiile, munca în grupuri mici. Organizați exerciții de incluziune pe blocuri de activități, cum ar fi: activități recreative pentru rezolvarea problemelor, dezbateri tematice etc., anticipând atelierelor ulterioare. De asemenea, este important să organizăm excursii la organizații, companii sau instituții specifice, unde participanții pot vizualiza rezultatele posibile după instruire, și anume, cum lucrează oamenii cu profesia respectiva, care este mediul lor de lucru, care le sunt îndatoririle, care le este rutina zilnică.

18 **Folosiți exemple actualizate din viața reală - informații despre interesele adulților.**

Atunci când lucrați cu adulți slab calificați, este important să folosiți informații actualizate, în conformitate cu interesele adulților slab calificați. În acest fel, procesul de instruire se va realiza în mod asociativ, adică prin exemplificare, prin includerea unor activități de învățare non-formală, prin utilizarea tehnologiilor informaționale. Procesul de instruire trebuie să fie orientat spre sarcini, nu concentrat pe memorare. În plus, activitățile de învățare ar trebui să fie în contextul sarcinilor colective ce trebuie îndeplinite.

19

Metoda Biblioteca Vie - respectarea drepturilor omului.

Biblioteca vie este un instrument care încearcă să conteste prejudecățile și discriminarea. Funcționează la fel ca o bibliotecă normală: vizitatorii pot răsfoi catalogul pentru titlurile disponibile, pot alege cartea pe care doresc să o citească și o pot împrumuta pentru o perioadă limitată de timp. După citire, returnează cartea la bibliotecă și, dacă vor, împrumută alta. Singura diferență este că în Biblioteca vie, cărțile sunt oameni, iar lectura constă într-o conversație.

20

Modul de învățare.

Atunci când lucrați cu adulți slab calificați, alegeți un subiect ușor de observat și un posibil partener de lucru pentru a le consolida dorința de a afla mai multe și de a împărtăși ceea ce știu deja. Explicați în mod repetat ce înseamnă tema în context dar folosind diferite mijloace, cum ar fi: exemple, experiență comună, videoclipuri pentru vizualizare. Amintiți-le permanent de trecutul lor pentru a le reîmprospăta amintirile și a dezinha capacitatea de a-și împărtăși ideile cu voi în calitate de educator. La sfârșit, în calitate de parteneri, puteți realiza împreună o listă a rezultatelor pe care studenții doresc să le obțină în cadrul instruirilor.

21

Educație digitală pentru adulți slab calificați - mediul de învățare.

Mediul de învățare este foarte important pentru acest grup de studenți și trebuie să fie confortabil fizic și psihologic. Forma și metodologia cursurilor TIC pentru adulți slab calificați trebuie pregătite ținând cont de nevoile și abilitățile TIC ale acestora. Uneori nu este ușor să implicați adulți cu un nivel scăzut de calificare pentru abordarea activă a instrumentele digitale. Ideea și soluția este de a-i convinge că TIC, mass-media, internet pot fi utile în multe aspecte practice ale vieții și apoi de a-i încuraja să utilizeze în mod eficient toate aceste medii.

22

Atelier de muzică și dans - terapia culorilor.

Atelierele au fost concepute pentru a familiariza participanții cu o metodă autorială a terapiei care combină tehnicile de terapie muzicală și prin teatru. Musicoterapia este un domeniu care folosește muzica sau elementele sale pentru restabilirea sănătății sau îmbunătățirea funcționării persoanelor cu diverse probleme de natură emoțională, fizică sau mentală. Coreoterapia, o terapie cu mișcare și dans. Teatrul este o metodă care implică crearea unor situații fictive și de a juca un rol.

Ambele metode pot fi utilizate în scopuri diferite, de exemplu, ca modalitate de a exersa atenția și concentrarea; eliberarea emoțiilor; exersarea numirii emoțiilor prin dezvoltarea conștiinței propriilor nevoi și a reacțiilor emoționale precum și exersarea comportamentului în situații sociale diferite, modelând astfel capacitatea de analiză a propriei experiențe; îmbunătățirea comunicării verbale și non-verbale; imaginație și creativitate; exersarea gândirii simbolice, abstracte, a memoriei și a concentrării; pregătirea înțelegerii situațiilor sociale și a abilităților sociale, modelarea comportamentului.

23

Învățare experiențială - folosiți experiența cursanților.

Învățarea experiențială este concepută pentru a angaja emoțiile cursanților, precum și pentru a le îmbunătăți cunoștințele și abilitățile - învățarea prin experiență. Când lucrează cu adulți slab calificați, educatorii au posibilitatea de a utiliza experiența lor anterioară în procesul de învățare. Participarea activă poate duce la satisfacția mai mare a actului de învățare. Ei pot înțelege mai bine conceptele, pot fi mai creativi, pot reflecta asupra activităților și experienței lor. Drept urmare, greșelile lor devin experiențe valoroase, oferind posibilitatea de a învăța din greșelile făcute de colegi.

24

Dând viață materiei neînsuflețite - povestirea și crearea de păpuși, rezolvarea problemelor.

Această metodă folosește povestirea și realizarea marionetelor pentru a explora memoria colectivă și apartenența. Fiecare participant va lua un ziar și va face din el o pasăre, folosind toate tehnicile pe care le știe - frământarea, sfâșierea, îndoirea, răsucirea. Odată ce toate sunt parcurse, facilitatorul le cere participanților să dea viață marionetelor artisanale: cum arată pasărea; ce mișcări face, cum zboară, merge, mănâncă, exprima plăcere, cum doarme etc. Această metodă poate fi adaptată la multe situații și subiecte.

25

Reflecție.

La sfârșitul fiecărei lecții, este important să reflectăm asupra lucrurilor discutate în timpul lecției pentru a afla ce a fost ușor pentru cursanți și ceea ce, dimpotrivă, a fost dificil de înțeles sau de urmat. Această sarcină trebuie realizată atât de către educator cât și de către cursanți. Ambele părți ar trebui apoi să facă schimb de reflecții și idei cu scopul de a îmbunătăți viitorul proces de formare.

PLANUL LECȚIEI

Un exemplu de plan de lecție - pentru a vedea aplicarea practică a manualului în pregătirea unui plan de lecție pentru adulți cu un nivel scăzut de calificare.

PREPGATIREA Munca de succes incepe cu o cercetare – faceți **analiza nevoilor înainte de punerea în aplicare a cursului** și adaptați **programele de formare la creșterea motivației cursanților**.
Utilizați **cursuri scurte cu un singur concept pentru cursanții adulți cu un nivel scăzut de pregătire** .
Amintiți-vă de **managementul stresului - mișcare pentru crearea dinamicii**.

CHIAR ÎNAINTE DE Înainte de sesiunea de formare **creați o atmosferă relaxată pentru participanți**.

INTRODUCERE Începeți cu un **“spărgător de gheață”** și aduceți la cunoștința cursanților planul lecției și rezultatele planificate.

FAZA DE ÎNVĂȚARE Folosiți **cuvinte simple pentru a „conecta punctele”** - folosiți **limbajul potrivit publicului și vizualizarea - înlocuind problema cu iluzia percepției** .
Nu uitați să țineți cont de **ritmul de învățare și să aveți răbdare** atunci când lucrați cu adulți slab calificați.
Pentru participanții adulți, este important să **folosiți exemple din viața reală prezentă - informații despre ceea ce îi interesează pe adulți**.
Amintiți-vă să-i includeți în procesul de învățare prin învățarea experiențială - **utilizați experiența cursanților**.

OPINIE În concluzie, utilizați întotdeauna **analiza** finală reflectând asupra lecției și rezultatelor sale.

CONCLUZII ȘI SFATURI PENTRU EDUCATORI

Locul de muncă al unui educator este important deoarece meseria sa afectează direct motivația cursanților de a învăța și de a fi implicați în procesul de instruire. Fiecare dintre noi a avut un educator care i-a influențat pozitiv modul de învățare, motivația și preocupările. Pe de altă parte, nu toți educatorii sunt la fel de motivați și implicați în pregătire. Prin aceasta vrem să subliniem că este greu să fii educator pentru că ai nevoie de auto-dezvoltare și de îmbunătățirea competențelor profesionale pe tot parcursul vieții pentru a fi capabil să creezi o atmosferă bună de învățare și pentru a transfera cu succes informații și cunoștințe.

Pregătirea unui educator nu se încheie după absolvire și pentru că educația este un domeniu destul de flexibil, cu multe îmbunătățiri și schimbări de-a lungul anilor. Sunt adoptate noi metode și abordări, sunt dezvoltate programe noi, apar noi domenii de studiu și formare, iar educatorul este cel care trebuie să se poată adapta la aceste schimbări și să faciliteze procesul de instruire.

Pentru a putea oferi o educație de înaltă calitate, educatorul trebuie să se specializeze, adică să-și însușească cunoștințe adecvate publicului său țintă. Este esențial să știm cum trebuie adaptat transferul de informații în funcție de grupul țintă și de nevoile acestuia. În plus, metodele și abordările utilizate diferă în funcție de grupul țintă și deci, nu ar trebui utilizate niciodată aceleași metode pentru toți cursanții.

Elevii adulți sunt conștienți de nevoile lor educaționale, de aceea este important să îi implicați în procesul de învățare și trebuie luată în considerare opinia lor. Este important, de asemenea, să urmăriți cele mai recente descoperiri în domeniul educației și să le puneți în practică.

Domeniul educației este vast și există multă informație despre activitățile ce trebuie incluse în procesul de învățare, ce instrumente ar putea fi utile și ar stimula motivația cursanților. Toate aceste informații pot fi uneori dificil de înțeles deoarece există atât de multe opțiuni. Acest manual este o resursă care conține cele mai bune practici și sfaturi din țările partenere în domeniul educației adulților care au fost recunoscute ca fiind bune în țările lor. Acesta este un bun punct pornire dacă încerci să înveți cum să lucrezi cu adulții slab calificați.

În concluzie, educația este un proces pe tot parcursul vieții, atât educatorii cât și elevii sunt implicați constant în formare și învățare, îmbunătățindu-și abilitățile și aprofundând cunoștințele despre diverse subiecte. Și ar trebui să rămână așa. Atâta timp cât oamenii învață noi abilități și dobândesc noi cunoștințe, își îmbunătățesc viața și posibilitățile de a găsi locuri de muncă mai bune și, în acest fel, contribuie la creșterea economică a țărilor lor. Haideți să învățăm!

Echipa de proiect, informații de contact

LETONIA – Ecological Future Education

info@efe.lv

Linda Sirmā

www.efe.lv

BULGARIA – Balkanska Agenciya za Ustoychivo Razvitie

info@balkanagency.org

Anna Lalkovska

www.balkanagency.org

POLONIA – Śląska Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości

poczta@netedukacja.com

Grazyna Krol

<http://www.sfwp.gliwice.pl>

Initiativa
Cetatenilor
Seniori

ROMÂNIA – Asociatia InitiativaCetatenilorSeniori

valex2do@yahoo.com

Viorica Alexandru

www.facebook.com/groups/InitiativaCetatenilorSeniori/

CURCAN – İstanbul Avrupa Araştırmaları Derneği

e.iaadistanbul@gmail.com

Bruno Sales de Silva

<https://sites.google.com/view/iaad-research/home>

REFERINȚE

1. OECD (2019). Getting Skills Right: Engaging low-skilled adults in learning, available here: www.oecd.org/employment/emp/engaging-low-skilled-adults-2019.pdf.
2. World Health Organisation, Principles for effective communications, available here: <https://www.who.int/about/communications/understandable/plain-language>.
3. Cedefop (2017). Investing in skills pays off: the economic and social cost of low-skilled adults in the EU. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 60., <http://dx.doi.org/10.2801/23250>.
4. Council Resolution on a renewed European agenda for adult learning, OJ C 372, 20.12.2011, p. 1–6.
5. Council Recommendation of 19 December 2016 on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults, OJ C 484, 24.12.2016, p. 1–6.
6. Council Recommendation of 19 December 2016 on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults, OJ C 484, 24.12.2016, p. 1–6.
7. Council Recommendation on Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults, Taking stock of implementation measures, available here: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/implementation-report-upskilling-pathways_en.pdf.
8. Cedefop (2017). Investing in skills pays off: the economic and social cost of low-skilled adults in the EU. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 60., <http://dx.doi.org/10.2801/23250>.
9. European Commission, European policy cooperation, What are working groups? Available here: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-working-groups_en
10. OECD (2019). Getting Skills Right: Engaging low-skilled adults in learning, available here: www.oecd.org/employment/emp/engaging-low-skilled-adults-2019.pdf.
11. Knowles M. (1984) Andragogy in Action: Applying Modern Principles of Adult Learning. U.S.: Jossey-Bass Inc.

